MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Metsäteollisuudesta ei saa auringonlaskun alaa tekemälläkään.

ETELÄ-SUOMEN SANOMAT METSÄTEOLLISUUDEN MURROKSESTA PÄÄKIRJOITUKSESSAAN

Energiaministerit ovat oikealla asialla

Sekä Euroopan komissiossa että parlamentissa valmistellaan kestävyyskriteerejä biomassan käyttöön energiantuotannossa. Parlamentin ympäristövaliokunnan kannan pelätään uhkaavan vakavasti myös metsistä saatavan biomassa käyttöä.

MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja Mikko Tiirola arvosteli pari viikkoa sitten ankarasti suunniteltuja biomassan kestävyyskriteereitä. Hänen mielestään ne olisivat tyrmäävä isku puupohjaisten biopolttoaineiden kehitykselle.

Tiirola pelkää, että EU:ssa tehdään syksyllä taannoista rikkidirektiiviäkin kohtalokkaampia päätöksiä Suomelle. Biomassojen kestävyyskriteerit aiheuttaisivat satojen miljoonien eurojen byrokratian.

Samoilla linjoilla ovat myös metsävaltaisten EU-jäsenmaiden Suomen, Ruotsin ja Itävallan energia-asioista vastaavat ministerit.

Jan Vapaavuori, Anna-Karin Hatt ja Niki Berlakovich kirjoittivat Maaseudun Tulevaisuuden vierasyliössä, ettei metsäbiomassaa varten tarvita erityisiä säädöksiä. (MT 7.8.)

Ministerit opettavat Euroopan päättäjiä, että puuta ei kasvateta pelkästään yhtä käyttötarkoitusta varten. Tästä syystä metsäbiomassan tuotanto Suomessa, Ruotsissa ja Itävallassa sekä monissa muissakin Euroopan maissa perustuu metsäteollisuudessa ja -taloudessa syntyvän jätteen käyttöön. Tärkeän uusiutuvan energialähteen kehitystä ja kilpailukykyä ei pidä vaarantaa.

Ministerit muistuttavat, että bioenergian kestävyyttä koskevilla mahdollisilla uusilla säädöksillä edistetään todellisten ongelmien ratkaisemista. Heidän mielestään todellisena haasteena on varmistaa, että tuonnin kestävyys on yhtä korkeatasoista kuin eurooppalainen metsätalous nykyiselläänkin.

Euroopan unionissa sekä myös kansallisella tasolla on tehty päätöksiä, jotka säätelevät omaa tuotantoa tiukasti. Eurooppalaisen ja kotimaisen tuotannon kilpailukyvyn kannalta olisikin tärkeää, että kaikilla toimialoilla noudatettaisiin samoja sääntöjä myös tuontitavaroiden kohdalla.

Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen (sd.) esitteli viime viikon lopulla ministeriönsä laatiman budjettiehdotuksen ensi vuodelle. Sen mukaan valtion velkaantuminen jatkuu eikä talouskasvua ole paljon odotettavissa. Tällaisessa tilanteessa on tärkeä pyrkiä kaikin keinoin parantamaan kilpailukykyä ja vauhdittamaan vientiä. Yhtä tärkeää on myös edistää tuontia korvaavaa tuotantoa.

Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori (kok.) ei halua metsäbiomassaa varten erityisiä säädöksiä.

Valtion kirstusta ei löydy merkittäviä summia elvytystoimiin julkisen talouden heikentyessä edelleen. Vähät rahat onkin käytettävä tehokkaasti. Investoinnit tuontienergiaa korvaaviin uusiutuviin energialähteisiin perustuviin laitoksiin ovat selkeä investointi tulevaisuuteen. Investoinnit eivät onnistu, ellei energiapolitiikka ole pitkäjänteistä. Uutta, kustannuksia lisäävää byrokratiaa ei ainakaan tarvita.

Monessa EU-maassa metsillä ei ole merkittävää taloudellista roolia. Koska metsäosaamista ei ole, päätöksenteon perusteet ovat huterat. Esimerkiksi Durbanin ilmastokokouksen päätökset tekivät Suomen metsistä hiilinielun sijaan päästölähteen.

Suomalaisten päättäjien sekä kotimaassa että Euroopan parlamentissa on syytä olla syksyn aikana hereillä. Kysymys on Suomen tärkeimmästä luonnonvarasta, jonka käyttöä voidaan edelleen lisätä kestävällä ja järkevällä tavalla.

> **Ilman metsäosaamista päätöksenteon perusteet ovat huterat.**

Ei puistoa pakolla

Metsähallitus selvittää parhaillaan kansallispuiston perustamista Käsivarren suurtunturialueella. Puistohanke on yksi neljästä, jotka ympäristöministeri Ville Niinistö (vihr.) valitsi jatkovalmisteluun.

Käsivarren hanke on suunnitteilla olevista uusista kansallispuistoista kenties ristiriitaisin. Kilpisjärven asukkaista suurin osa vastustaa kansallispuiston perustamista jyrkästi (MT 7.8.). He pelkäävät oman liikkumisensa ja yrittämisensä vaikeutuvan.

Kilpisjärvelle matkailu on keskeinen elinkeino. Matkailuyrittäjät vievät asiakkaitaan moottorikelkoilla erämaahan hiihtoretkille, metsästämään ja kalastamaan. Kansallispuistossa kelkkailu olisi lain perusteella kiellettyä.

Lapissa tunnetaan suojelutoimet ja niiden tuomat rajoitukset tarkasti. Esimerkiksi Utsjoen ja Enontekiön kuntien pinta-alasta valtaosa kuuluu eri suojeluohjelmiin. Tämä koskee myös suunniteltua puistoa.

Enontekiön kunnanjohtaja Mikko Kärnä syyttää Metsähallitusta salailusta. Kuntalaisille ei ole avoimesti kerrottu, mitä alueella halutaan vielä aiemman lisäksi rajoittaa.

Paikallisille asukkaille on jo lupailtu lievennyksiä ja poikkeuslupia muun muassa liikkumiseen kansallispuiston alueella. Maakunnassa on totuttu suhtautumaan tällaisiin lupauksiin epäillen.

On mahdollista, että koko hanke vielä kariutuu. Paikalliset vetoavat ympäristöministeri Niinistön vakuutteluihin, ettei puistoa perusteta ilman paikallista hyväksyntää.

Periaatteessa suojelu voisi olla matkailuelinkeinolle myyntivaltti. Näin ei ole, jos suojelu estää yritysten toiminnan.

Viranomaisilla näyttää edelleen olevan vaikeuksia voittaa suojeluasioissa paikallisten asukkaiden luottamus. Kaikista vanhoista virheistä ei ole opittu.

VIERASYLIÖ

Omat pesät saatava kuntoon ennen Luonnonvarakeskuksen rakentamista

Olli Paasivirran Vierasyliössä (MT 31.7.) esittämät näkemykset perusteilla olevasta Luonnonvarakeskuksesta olivat tervetulleita, sillä fuusioitavissa laitoksissa ole pystytty kataismaista hypetystä kummempaan keskusteluun.

Olen Paasivirran esiin nostamista ongelmista monessa kohtaa samaa mieltä. Tässä artikkelissa nostan esiin kysymyksiä ympäristön suojelun sijasta elinkeinoja palvelevan soveltavan tutkimuksen näkökulmasta.

MTT:n, Metlan ja Rktl:n fuusion valmistelijat ovat nähneet suurimpana uhkana, että jatkossa ei tapahdu aitoa yhtymistä, vaan laitokset jatkavat uudessa Luonnonvarakeskuksessa omina organisaatioinaan. Tämän vuoksi fuusion valmistelu etenee rakenteista eikä tutkimustehtävistä käsin.

Mietitään organisaatiokaavioita ja päällikkövirkoja enemmän kuin elinkeinojen ongelmia. Jaan näin ollen Paasivirran näkemyksen, että fuusio pitäisi tehdä vaiheittain ja tulevaisuuden ongelmiin paneutuen.

Uskomus, että nykyiset tutkimusyksiköt olisivat keskittyneet pelkästään luonnonvarojen käytön tutkimiseen on kaukana totuudesta. Kyllä monimuotoisuus, ennallistaminen ja muut rahoitusta hyvin saaneet muotiaiheet ovat dominoineet myös näiden laitosten tutkimusohjelmia jopa enemmän kuin elinkeinojen tarpeet.

Tarve hankkia ulkopuolista tutkimusrahaa, ja tarve kilpailla yliopistojen kanssa akateemisista meriiteistä näyttää entistä enemmän korostavan muotialojen akateemisen tutkimuksen roolia elinkeinojen palvelun sijasta.

Ongelmia ei ole yritetty ratkaista

Metsäntutkimuksen osalta voi helposti esittää pitkän listan elinkeinon ongelmista, joihin ei ole löydetty tai edes yritetty löytää ratkaisua.

Vain alle 30 prosenttia taimikoista ja nuorista kasvatusmetsistä on hyviä. Hirviongelman takia koivun viljely on käytännössä loppu ja männyn istutukset vähissä. Puukauppa on vuoroviikoin ylikierroksilla ja jumissa, kuten huonosti toimiva vatsa. Nämä esimerkkeinä. Uskon, että muiltakin aloilta löytyy vastaavaa.

Luonnonvara-aloista ainakin metsätalous on tulossa sodanjälkeisen ajan syvimpään murrokseen. Tämän vuoksi olen huolissani siitä, otetaanko elinkeinojen uusiutumispaineet kunnolla huomioon valmistelussa.

Sektoritutkimuslaitosten tehtävä on huolehtia elinkeinojen uusiutumisen tietopohjasta. Tämä on tärkeämpi tehtävä kuin ministeriön tietotarpeiden tyydyttäminen. Se ei onnistu ilman tiivistä vuoropuhelua käytännön kanssa, kaikilla organisaatiotasoilla. Ei riitä, että on neuvottelukuntia ja sidosryhmäfoorumeita.

> **Metsätalous on tulossa sodanjälkeisen ajan syvimpään murrokseen.**

En myöskään jaa Paasivirran näkemystä, että Luonnonvarakeskuksen tulee olla kooltaan sama kuin MTT, Metla ja Rktl ovat nyt yhteensä (1 700 henkilöä). Tämä on noin puolet VTT:stä, joka palvelee koko teollisuus- ja pitkälle myös palvelusektoria.

Alkutuotannon osuus bruttokansantuotteesta ei oikeuta tätä. On vaikea nähdä, miksi alkutuotannon tutkimuspanostuksen pitäisi olla mittavampi kuin alan jatkojalostuksen.

Tutkimuksen, asiakkaiden ja veronmaksajien kannalta on parasta, että kukin laitos laitetaan yritysmaailman termein sanottuna ”myyntikuntoon”, ennen kuin näiden laitosten hyvin erilaisia toimialoja palvelevaa tutkimusta käydään sekoittamaan keskenään perusteellisemmin.

Koska kolmikolla on toimialojen erilaisuudesta johtuen tutkimus- tai viranomaistehtävissä hyvin vähän päällekkäisiä toimintoja, kannattaa ne ajanmukaistaa jo ennen isoja organisaatiomuutoksia.

Väitän, että kussakin laitoksessa on runsaasti historiallisia jäänteitä niin tutkimusohjelmissa kuin toimintakulttuureissa, toimipaikkarakenteista puhumattakaan. Ainakin tutkimusohjelmien ja sekä toimipaikkarakenteiden (noin 60 toimipaikkaa) kriittinen läpikäynti onnistuu paremmin alojen sisäisenä asiana kuin uuden organisaation moniulotteisen matriisin sisällä.

Toimintamallit on haettava parhaista tutkimusorganisaatioista, sillä näiden kolmen laitoksen paraskaan malli ei ole välttämättä hyvä.

Yhteistyötä eikä reviiritaistelua

Paasivirta nostaa esiin Luonnonvarakeskuksen tehtävän palvella myös ympäristöhallintoa. Tämä on tärkeä avaus, sillä käsittäkseni nytkin kaikilla kolmella tutkimuslaitoksella on enemmän yhteistä rajapintaa Suomen ympäristökeskuksen kanssa kuin keskenään.

Ministeriöiden reviiritaistot eivät saa haitata uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvien elinkeinojen eikä ympäristönsuojelun kehittämistä.

Ajatus keskittää ympäristöhallintoon luonnonvarojen suojelua, hoitoa ja ekologista käyttöä koskevat asiat tuntuu alkuun arveluttavalta. Kun MMM ”luonnonvaraministeriönä” näyttää nyt luopuvan ylisukupolvisuuden periaatteesta, ei tätäkään esitystä pidä heti tyrmätä.

Luonteva jako ministeriöiden välillä on mielestäni kuitenkin, että MMM uusiutuvista luonnonvaroista vastaavana ministeriönä huolehtii niihin perustuvien elinkeinojen edellytyksistä ja ympäristöministeriö siitä, ettei tulevien sukupolvien mahdollisuuksia pilata lyhytjänteisellä toiminnalla.

Vastaava työnjako sopii myös ministeriöiden tutkimuslaitoksille. Päättäjien on vahdittava, että laitokset tekevät tiivistä yhteistyötä reviiritaistelun sijasta.

Pienellä tutkimusasemalla urani tehneenä nostan lopuksi hattua Paasivirralle alueilla tehtävän tutkimuksen tukemisesta, sillä nyt on vallalla ajattelu, että kunnon tutkimusta voi tehdä vain kampuksilla.

Ei ole kaukana aika, jolloin jokainen maakunta halusi mahdollisimman monen alan tutkimusyksiköitä alueelleen ja tutkimuslaitokset lähtivät rahanahneudessaan tähän leikkiin.

Nyt taas eletään aikaa, jolloin akateemista ajattelua siirretään kampuksille. Harvardin yliopiston tapaisilla organisaatioilla ei näytä kuitenkaan olevan tarvetta tällaiseen puhdasoppisuuteen.

Uusi tutkimuslaitokselle 38 toimipaikkaa on raskas rakenne, mutta myöskään ajattelun keskittäminen kampuksille ei ole järkevää.

HEIKKI SMOLANDER
Kirjoittaja on maa- ja metsätieteiden tohtori ja metsänviljelyn erikoistutkija.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

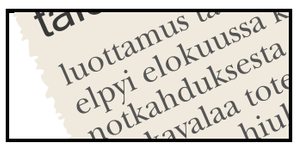

Teknologian vientiin

Kaleva neuvoo viemään suomalaista cleantech-osaamista Kiinaan, jossa tekniikalle on avautumassa suuret markkinat. *”Kuluvan vuoden tammikuussa Pekingin ilman kuvattiin olevan huonompaa kuin lentokentän tupakkahuoneissa. Haitallisten partikkelien määrä ylitti 40-kertaisesti tason, jonka Maailman terveysjärjestö WHO arvioi turvalliseksi.*

Luvuissa ei sinänsä ole ihmettelemistä. Vuodesta 2000 lähtien Kiinan päästöt yksistään ovat muodostaneen kaksi kolmasosaa maailman hiilidioksidipäästöjen kasvusta.

Pekingissä istuva poliittinen johto on saanut tarpeekseen pääkaupungin yllä leijailevasta paksusta savusumusta, joka nostattaa kasvavassa määrin vastalauseita myös kadunmiehiltä.

Sen lisäksi että viranomaiset koettavat määräyksin rajoittaa päästöjä, hallitus ohjaa seuraavien viiden vuoden aikana 275 miljardia dollaria laitteisiin ja teknologiaan, joilla ilman laatua saadaan paremmaksi.

Tuohon rahasäkkiin on suomalaisten yritystenkin iskettävä, varsinkin nyt, kun talouden näkymät pysyvät heikkoina.”

Uusi rahastuskeino

Lapin kansa epäilee ehdotuksen venekortista olevan uusi rahastuskeino.

”Trafin pääjohtaja Tuomas Routa perusteli esittämäänsä huviveneiden ajokorttia sillä, että veneilijät häiritsevät Helsingin edustan kauppamerenkulkua.

Kuulostaa vähän kuin jätevesiasetuksen perustelu: kun Itämeri on pelastettava, pohjoisen syrjäkylien mummonmökkeihin pitää tehdä mittava viemäriremontti.

Pissillä on pitkä matka Itämereen, jokiveneet ja niiden kuskit ovat liikkuneet iät ajat pohjoisen jokiuomilla eivätkä lappilaiset huviveneilijät juuri häiritse Helsingin edustan kauppamerenkulkua. Ettei vain veneajokortissa ole kyse uudesta rahastusmuodosta: tonni lappusesta, ja saat ajella Ounaskoskea ylös ja alas.”

KOLUMNI: PAULA TAIPALE

Olen nuori ja haluan mökille

Tänä kesänä tiedotusvälineissä on rummutettu ajatusta, että nuoria ei enää kiinnosta mökkeily. Täyttä potaskaa, sanon minä.

Sosiaalinen media on kesällä täyttynyt varvaskuvista: minä ja varpaani rentoudumme suvun mökin laiturilla.

Fiilistellään uimista, marjanpoimintaa, jopa veden kantamista saunaan. Aamutupakkaa kahvin kanssa laiturilla, ilta-auringon viimeistä kajastusta.

Voi olla, että mökkeilyn lumo haalistuu murrosiässä. Siinä iässä minäkään en pitänyt saunomisesta. Kipinä voi kuitenkin syttyä myöhemmin.

Jos suvun mökkiä ei ole, moni vuokraa. Yhtä kaikki, mökillä öllöttely nauttii lähipiirissäni vankkaa suosiota.

Ajatus siitä, että nuoret eivät arvosta mökkielämää, lähti leviämään SKV Kiinteistönvälityksen huhtikuussa julkaisemasta tiedotteesta. Tiedotteen mukaan ”nuoret hyljeksivät vanhempiensa perintömökkejä”.

SKV:n välittäjät kertovat tiedotteessa, että iäkkäämmät ihmiset haluavat eroon sähköttömistä mummonmökeistään. Omat lapset eivät niitä halua, tai he ovat ehtineet ostaa oman mökkinsä.

> **Mökillä öllöttely nauttii lähipiirissäni vankkaa suosiota.**

paula.taipale@mt1.fi

”Merkittävä muutos on, ettei 25–35-vuotiaita enää kiinnosta oma kesämökki”, välittäjä kertoo tiedotteessa.

Nuoria ei siis tarkkaan ottaen kiinnosta omistaa sähkötöntä mummonmökkiä.

SKV Kiinteistönvälityksen toimitusjohtaja Mikko Parikka vahvistaa ilmiön olemassaolon. Talviasuttavat merenrantamökit eivät perikuntien jakolistoilla pölyty. Sen sijaan 1960–70-luvun mummonmökeille ei tahdo löytyä käyttäjiä entiseen tapaan.

Pankit ja Vapaa-ajan asukkaiden liitto ovat lisäksi pitäneet esillä ajatusta, että nuoria ei kiinnosta mökin omistus ensinkään.

Mökin omistaminen ja siellä viihtyminen ovat kaksi eri asiaa. Ne tuntuvat usein sekoittuvan.

Toimittaja Ari Helminen kirjoitti 4.8. Etelä-Suomen Sanomien kolumnissaan Suomen olevan niin pitkälle urbanisoitunut, että ”monille nuorille kaupunkielämä on ainoa elämäntapa”.

Pääkaupunkiseudun nuorilla ei kolumnin mukaan ole tarvetta matkustaa maaseudulle. Osa heistä on Helmisen mukaan käynyt vain harvoin Salpausselän pohjoispuolella.

Suomen tuntemuksen puute voi pitää paikkansa. Mutta että mökkeily maaseudullako ei kiinnostaisi?

Helsingissähän nimenomaan intoillaan sienestämisestä ja hiekkateillä pyöräilystä. Kaupunki tyhjenee kesäksi.

Ei mökkeilystä toki ole pakko pitää.

Kansanterveydellisestihän mökkeilyssä ei ole järkeä. Terassilla kiskotaan kaljaa, nahkaa käristetään syöpävaarasta välittämättä, ja grillissä tirisee kaikkea muuta kuin terveellinen kimpale.

On tylsää tai liikaa tekemistä. Parikan mukaan nuoret kokevat mökillä olon työleiriksi.

Töitä kuitenkin tarvitaan, sillä vaatimukset vapaa-ajan asuntojen varustelusta ovat nousseet lähes vakituisten asuntojen tasolle.

Vaivattomuus kiinnostaa nuoria.

Omalla kohdallani vaivaa tuottaa yli viiden tunnin ajomatka mökille.

Minä ja sulhaseni olemme valuneet Suomessa koko ajan etelämmäksi. Samoin on moni muukin. Täältä on pitkä matka mökille.

Suomalaisten varallisuus perustuu asuntoihin. Lähivuosina edessä on mökkien sukupolvenvaihdosten aalto, sillä mökinomistajien keski-ikä on yli kuudenkympin.

Parikan mukaan mummonmökin kuivalta maalta saa 50 000 eurolla. Aloittaisinko siis siitä?

Ajatus houkuttaa. Huomaan paheksuvani stereotyyppisesti ”nuoria”, jotka ”haluavat kaiken heti”: ostavat valtavan asunnon velaksi ja sitten makselevat vain korkoja. Tai joutuvat ongelmiin korkotason noustessa.

Lama-ajan lapsena päähäni on iskostunut toimintamalli, jossa ensin ostetaan jotain pientä, ja sitten vaihdetaan isompaan, kun varaa on.

En kuitenkaan taida lähteä kaupoille, sillä asuntolaina painaa hartioita. Nuorilla aikuistalouksilla on eniten velkaa suhteessa tuloihin. Miksihän mökin osto ei kiinnosta?

Inflaatio ei valitettavasti syö asuntolainoja niin kuin 1970-luvulla, vaikka sellaistakin on väläytelty.

Tilastokeskuksen erikoistutkija Veli-Matti Törmälehto kirjoittaa artikkelissaan, että 25–34-vuotiaiden nettovarallisuus otti takapakkia vuodesta 1994 vuoteen 2009 noin 12 prosenttia. Samaan aikaan kaikkien kotitalouksien nettovarallisuus kasvoi 14 prosenttia.

Perintömökit lienevät haluttuja.